

Міністерство освіти і науки України
Червоноградський гірничо-економічний фаховий коледж

ПОЛОЖЕННЯ

про си́лабус навчальної дисципліни
у Червоноградському гірничо-економічному фаховому
коледжі

Схвалено рішенням
педагогічної ради №1
від «01» вересня 2022 р.

Червоноград

Положення розроблено відповідно до Законів України «Про освіту» від 05. 09. 2017 р. №2145- УІІ, «Про вищу освіту» від 01.07.2014р. №1556, «Про фахову передвищу освіту» від 27.04 2021 р. №1414-ІХ, Наказу МОН України від 11 липня 2019р., №977 «Про затвердження Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів освіти», «Положення про організацію освітнього процесу у Червоноградському гірничо-економічному фаховому коледжі». Метою Положення є підвищення якості освітнього процесу за рахунок пояснення здобувачеві освіти суті і форми навчальної дисципліни.

I. Загальні положення

1.1. Положення є нормативним документом Червоноградського гірничо-економічного фахового коледжу і визначає порядок розроблення, затвердження, реалізації та перегляду силабусу навчальної дисципліни.

1.2. Силабус є стислим описом компонентів освітньої програми, частиною навчально-методичного комплексу, який містить основні характеристики дисципліни і має на меті допомогти здобувачеві освіти в організації його навчальної діяльності.

1.3. Враховуючи нові вимоги до навчально-методичного забезпечення освітнього процесу у закладі освіти, кожен викладач коледжу зобов'язаний створити комплекс принципово нової навчально-методичної документації, в тому числі силабусу – профіль навчальної дисципліни для студента як засобу набуття компетентностей.

1.4. Положення про силабус навчальної дисципліни розроблено як складова частина системи внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості відповідної освіти у Червоноградському гірничо-економічному фаховому коледжі і встановлює єдині вимоги до змісту та оформлення силабусу навчальної дисципліни для підготовки «молодших спеціалістів», «фахових молодших бакалаврів».

1.5. Об'єктом силабусу є навчальна дисципліна.

1.6. Суб'єктами силабусу є викладач та здобувач освіти.

1.7. Силабус розробляють педагогічні працівники циклової комісії, за якими закріплено навчальну дисципліну, відповідно до навчального плану підготовки здобувачів освіти.

1.8. Положення сформоване з урахуванням нових нормативних документів та досвіду провідних закладів вищої освіти. Положення є основою для розробки силабусів навчальних дисциплін, містить структуру силабусу, рекомендації

щодо розробки кожної структурної частини, рекомендований макет силабусу навчальної дисципліни.

1.9. Силабус навчальної дисципліни підписує розробник (и) силабусу, гарант освітньо-професійної програми (голова робочої групи ОПП), для якої викладається навчальна дисципліна, голова циклової комісії, на засіданні якої проводилось узгодження силабусу.

II. Структура силабусу навчальної дисципліни

Силабус навчальної дисципліни є планом, програмою та путівником успішного засвоєння навчальної дисципліни здобувачами освіти. Він повинен бути коротким і зрозумілим для здобувача освіти, тому побудова максимально відповідає на питання здобувача освіти, про навчальну дисципліну і, водночас, відображає необхідні складові силабусу та їх взаємозв'язок.

Загальна структура силабусу включає:

1. Загальна інформація про дисципліну.
2. Опис дисципліни.
3. Мета і завдання навчальної дисципліни.
4. Програмні компетентності, які набуває здобувач освіти при вивченні навчальної дисципліни, відповідно до освітньо-професійної програми.
5. Програмні результати навчання відповідно до освітньо-професійної програми.
6. Пререквізити (міждисциплінарні зв'язки).
7. Програма (зміст) навчальної дисципліни.
8. Тематичний план навчальної дисципліни.
9. Самостійна робота.
10. Система оцінювання, форми контролю.
11. Інформаційні ресурси (рекомендована література).
12. Політика дисципліни.

III. Рекомендації щодо розробки кожної структурної частини

3.1. *Загальна інформація про дисципліну.*

Зазначаються основні дані про: назву дисципліни; ступінь (рівень) освіти, для якого викладається дисципліна; галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, дні занять за розкладом, дні консультацій за графіком, зазначені онлайн консультації (наприклад, за попередньою зумовленістю Viber +38066..... в робочі дні з 10.00 до 16.00); рік навчання; семестр, у якому викладається дисципліна, кількість кредитів, мова викладання, прізвище, ім'я та по батькові викладача, який залучений до викладання

дисципліни, контактна інформація викладача (телефон, емейл). Якщо дисципліна викладається протягом двох семестрів, то складається один силабус, але на наступний семестр він уточнюється в частині розкладу занять, днів консультацій та календарного плану курсу.

3.2. *Опис, ознаки та обсяг дисципліни*

У цій частині подаються:

- Анотація дисципліни – зазначається роль, місце дисципліни у системі підготовки фахівців.

Для вибірових дисциплін вказується, для якої галузі знань дана дисципліна формує компетентності (якщо таке має місце), а також що обрана дисципліна дозволить сформуванню індивідуальну освітню траєкторію. Перераховується, які знання та навички здобувачі освіти отримують під час вивчення дисципліни.

- Формат проведення дисципліни (очно, заочно, самостійно)

Ознаки дисципліни – складається із зазначенням: кількості кредитів, загальної кількості годин, тижневих годин навчання (аудиторних, самостійної роботи здобувача освіти), виду підсумкового контролю (залік, екзамен).

Обсяги дисципліни – складається із зазначенням: виду навчальної роботи, загальної кількості годин за кожним видом навчальної роботи, яка передбачена навчальним планом.

Зміст навчальної дисципліни – це система знань, умінь і навичок, засвоєння яких дозволяє здобувачу освіти набути тих чи інших компетенцій для успішної професійної діяльності.

У силабусі зміст загальнообов'язкової навчальної дисципліни неодмінно має відповідати логіці освітнього процесу в системі професійно-практичної підготовки фахівців.

Визначити зміст навчальної дисципліни в силабусі рекомендується в лаконічній формі, відображаючи найбільш привабливі для здобувача освіти і важливі з точки зору професійно-практичної підготовки теми.

Засвоєння змісту навчальної дисципліни – це набуття здобувачами освіти компетенцій, які мають бути сформовані в ході безпосередньої (аудиторні заняття) або опосередкованої взаємодії з викладачем (самостійні роботи, робота з літературою, програмний і мультимедійний супровід тощо).

3.3. Мета і завдання вивчення навчальної дисципліни

Мета вивчення – це:

- 1) заздалегідь усвідомлений і плановий результат навчальної діяльності студентів в межах відповідної дисципліни;
- 2) результат взаємодії викладача та студента, що формується в свідомості викладача у вигляді узагальнених явних уявлень, відповідно до яких відбираються і співвідносяться завдання і всі інші компоненти освітнього процесу.

Таким чином, мета вивчення дисципліни є системоутворюючим елементом, який відіграє вирішальну роль в організації і здійсненні всього процесу навчання.

Мету вивчення рекомендується формулювати так, щоб була можливість виміряти ступінь її досягнення, що зручно робити в інфінітивній формі (навчити..., виробити..., формувати... і т.д.).

Завдання – це конкретне вираження мети, відповідь на запитання: з чим знайомить, чому навчить, які компетенції формує дисципліна.

Формулювати мету і завдання треба діагностично. Діагностично поставлену мету і завдання повинні описувати не абстрактні дії (дати..., вирішувати... і т.д.), а конкретні результати того, хто навчається (знати..., розуміти..., застосовувати.. і т.і.)

3.4 Програмні компетентності, які набуває здобувач освіти при вивченні навчальної дисципліни

Перелік компетенцій, яких набуває здобувач освіти при вивченні дисципліни, подається у вигляді зазначеного шифру відповідної компетенції в освітньо-професійній програмі (ЗК, ФК).

3.5 Програмні результати навчання відповідно до освітньо-професійних програм.

Вказується перелік результатів навчання, які формуються в процесі викладання дисципліни із зазначенням шифру відповідного програмного результату навчання в освітньо-професійній програмі (ПРН). Програмні результати навчання – сукупність знань, умінь, навичок, інших компетентностей, набутих здобувачем освіти у процесі вивчення дисципліни, які можна ідентифікувати, кількісно оцінити та виміряти.

3.6. Пререквізити (міждисциплінарні зв'язки)

Вказуються дисципліни чи сертифіковані курси, які здобувач освіти має вивчати до початку або разом із цією дисципліною та дисципліни, для яких дана навчальна дисципліна є базовою.

3.7. Програма навчальної дисципліни (тематичний план)

В програмі вивчення дисципліни рекомендується формулювати теми з орієнтацією на зміст робочої програми навчальної дисципліни. Слід підкреслити, що здобувачі освіти в ході вивчення дисципліни очікують втілення саме того змісту, який було заявлено на сайті, потім в силабусі та на основі якого зроблено вибір дисципліни та професії.

У зв'язку з цим у плані вивчення дисципліни рекомендується формулювати теми максимально наближено до тих, що планується реалізувати. Формулювання тем у силабусі повинно не тільки викликати інтерес здобувачів освіти до навчальної дисципліни, але й мотивувати їх майбутню навчально-пізнавальну діяльність.

За умов сучасних технологій навчання заняття повинні проводитись переважно в активній і творчій формах. У зв'язку з цим пріоритетними формами організації навчання у закладі освіти є проблемні і оглядові лекції, активні творчі семінари, лабораторні та практичні роботи, дискусії, ділові ігри, заняття із застосуванням комп'ютерної техніки тощо. Такі методи навчання, спрямовані на формування активного сприйняття індивідуальної інформації, тематичний план вивчення навчальної дисципліни рекомендується оформляти у вигляді таблиці, де вказуються назва теми, форми організації навчання і кількість годин, що відводиться на вивчення тієї чи іншої теми.

3.8. Лабораторні, практичні роботи, семінарські заняття.

Вказується назва робіт або занять, кількість годин, контроль.

3.9. Самостійна робота здобувача освіти

Оскільки одне із завдань кредитної сучасної технології навчання полягає в розвитку здатності здобувача освіти до самоосвіти, то самостійна робота стає основною формою організації навчання, що виражається і в співвідношенні аудиторної і самостійної роботи (може складати від 1/3 до 2/3 загального обсягу навчального часу студента). Самостійна робота здобувача освіти є основним засобом оволодіння навчальними дисциплінами у вільний від обов'язкових занять час.

Зміст самостійної роботи визначається програмою дисципліни, методичними матеріалами і завданнями викладача, при виконанні її необхідно надати можливість здобувачеві освіти консультації викладача відповідно до графіка.

Для ефективної самостійної роботи необхідне виконання наступних умов: цілі завдань для самостійної роботи повинні бути зрозумілими, мають бути доступні, містити алгоритми їх виконання та методичні рекомендації, форми контролю, критерії оцінки і терміни здачі самостійних робіт. Все це повинно бути чітко визначено і заздалегідь доведено до здобувачів освіти.

До самостійних робіт можуть бути відведені індивідуальні завдання, які включають: написання рефератів, есе, виконання розрахункових, розрахунково-графічних або графічних робіт, домашньої контрольної роботи, перекладу, аналітичний огляд, аналіз практичних, проблемних ситуацій, підготовка результатів власних досліджень до виступів на конференції, участь в олімпіадах тощо. Особливим видом індивідуальних завдань є виконання курсових робіт (проектів), які здійснюються відповідно до робочого навчального плану.

У силабусі зазначається назва індивідуального завдання, його обсяг, коротка характеристика змісту і вимог до виконання та оцінювання.

Якщо навчальним планом передбачено виконання курсової роботи або курсовий проєкт, то в цьому пункті повинно бути наведено їх загальну характеристику та подано тематику таких робіт. Якщо конкретний вид самостійної роботи разом з його описом не зазначений у силабусі, то викладач не може під час семестру давати завдання його виконувати (написання рефератів, есе тощо).

3.10. Система оцінювання, форми контролю

При заповненні в силабусі цього пункту рекомендується ясно, чітко, зрозуміло визначити: як планується здійснювати контроль? Які форми контролю будуть переважно використовуватись? Як буде здійснюватись оцінка знань студентів?

Відповіді на зазначені запитання є в Положенні про організацію освітнього процесу у ЧГЕФК, робочих програмах навчальних дисциплін, а також враховуються наступні вимоги до контролю і оцінки результатів навчання.

Контроль успішності студентів з кожної навчальної дисципліни поділяється на поточний контроль і семестровий.

Поточний контроль успішності - це систематична перевірка знань студентів, що проводиться викладачем на поточних заняттях відповідно до розкладу та відповідно до робочої навчальної програми дисципліни.

Таким чином, поточний контроль успішності студентів проводиться викладачем, що веде дисципліну, безпосередньо в ході її вивчення. Основи поточного контролю – систематична перевірка розуміння та засвоєння теоретичного навчального матеріалу, вміння використовувати теоретичні знання при вирішенні практичних завдань тощо.

Можливості поточного контролю: мотивація навчання, стимулювання навчально-пізнавальної діяльності, диференційований підхід до студентів, індивідуалізація навчання і т.д.

В силабусі визначаються методи поточного контролю:

- усний контроль (в ході опитування, бесіди, доповіді, читання тексту, повідомлення на задану тему);
- письмовий контроль (контрольна робота, в письмовій формі реферат, виклад матеріалу на задану тему в письмовому вигляді);
- комбінований контроль;
- практичний контроль (в ході практичних робіт, в ході всіх видів практики);
- спостереження як метод контролю;
- тестовий контроль;
- лабораторний контроль.

Підсумковий контроль успішності - контроль навчальних досягнень студентів з метою оцінки якості, засвоєння ними програми навчальної дисципліни, що проводиться у формі підсумкового опитування, тесту чи іспиту. Якщо дисципліна вивчається протягом декількох академічних періодів, то підсумковий контроль може проводитися за частиною дисципліни, вивченої в цьому академічному періоді. Мета підсумкового контролю - виявити засвоєння навчальної дисципліни в цілому, розуміння навчального матеріалу, взаємозв'язок змісту навчального матеріалу, логіку його засвоєння. Форма і порядок проведення екзамену з навчальної дисципліни визначається відповідно до Положення про організацію освітнього процесу у Червоноградському гірничо-економічному фаховому коледжі. На цьому етапі підводиться, як правило, підсумок вивчення дисципліни, визначаються можливості переходу студента до наступного етапу навчання. Оцінка навчальних досягнень студентів за всіма видами контролю - поточний контроль успішності і семестровий контроль - здійснюється за національною системою та ЄКТС. Інформація додається самостійно.

3.11 *Інформаційні ресурси (список літератури)*

У цьому розділі рекомендується дати інформацію про використання літератури при вивченні зазначеної дисципліни, при цьому треба відокремити обов'язкову і додаткову літературу, інформаційні ресурси в Інтернеті.

Обов'язкова література

У список літератури для обов'язкового вивчення доцільно включати 3-5 основних підручників або навчальних посібників, які, на думку викладача, максимально повно відображають зміст навчальної дисципліни. Зміст джерела для обов'язкового вивчення повинен відповідати навчальній програмі дисципліни та сучасним вимогам науки.

Додаткова література

У список додаткової літератури рекомендується включати 5-10 найменувань найбільш значущих джерел.

Інформаційні ресурси в інтернеті (рекомендується не більше 5-10 джерел)

3.12 Політика дисципліни

- Політика навчальної дисципліни визначається системою вимог, які викладач пред'являє до студента при вивченні дисципліни та ґрунтується на засадах академічної доброчесності.

- При цьому обов'язково описується присутність на заняттях та активність здобувачів фахової передвищої освіти і правила поведінки під час занять; недопустимість пропусків та запізнень на заняття; неприпустимість користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття без дозволу викладача; несвоєчасне виконання поставленого завдання, терміни захисту самостійних робіт, терміни ліквідації заборгованості та відсоток зниження оцінки, дотримання здобувачами фахової передвищої освіти політики доброчесності під час виконання самостійної або індивідуальної роботи. У разі наявності плагіату в будь-яких видах робіт здобувач фахової передвищої освіти отримує незадовільну оцінку і повинен повторно виконати завданням, які передбачені у силабусі.

Політику навчальної дисципліни рекомендується вибудовувати з урахуванням норм законодавства України щодо академічної доброчесності, правил внутрішнього розпорядку у коледжі, відповідних положень коледжу та інших нормативних документів.

За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності: повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо); повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми; позбавлення академічної стипендії, позбавлення наданих закладом освіти пільг з оплати навчання.

IV Порядок затвердження періодичного перегляду удосконалення силабусу навчальної дисципліни

4.1. Проєкт силабусу навчальної дисципліни проходить обговорення серед стейкхолдерів освітнього процесу, розглядається на засіданні циклової комісії, до яких закріплена навчальна дисципліна.

4.2. Протоколи результатів розгляду проєктів силабусів навчальних дисциплін протягом трьох робочих днів передаються до методичної ради коледжу.

4.3. Силабус навчальної дисципліни затверджується на засіданні методичної ради коледжу разом з програмами навчальних дисциплін.

4.4. Силабус навчальної дисципліни зберігається у цикловій комісії та оприлюднюється на сайті коледжу або циклової комісії.

Приклад для екзамену

Поточне тестування та самостійна робота									Підсумковий тест (екзамен)	Сума
Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2					100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9		

T1, T2 ... T9 – теми змістових модулів

Приклад для виконання курсового проєкту (роботи)

Пояснювальна записка	Ілюстративна частина	Захист роботи	Сума
до ____	до ____	до ____	100